

JULITA E. WASILCZUK
Politechnika Gdańska

PRZEDSIĘBIORCY 55+, CZY WIEK MA ZNACZENIE?

Streszczenie

Z naukowego punktu widzenia, omówione zagadnienia to jedynie muśnięcie tematu, jakim jest dojrzała przedsiębiorczość. Potencjalnych obszarów badawczych jest dużo więcej, a niniejszy artykuł zachęci być może innych badaczy do zajęcia się tym tematem.

Znaczenie przedsiębiorczości 55+ w ostatnim okresie rośnie, między innymi w związku ze zmianami demograficznymi i starzeniem się społeczeństwa w większości krajów europejskich. Nie bez znaczenia jest także fakt, że starsi ludzie zaczynają wierzyć, że mogą uczestniczyć w rynku pracy, zarówno po stronie zatrudnianych, jak i zatrudniających. Stąd też liczba nowych przedsiębiorstw, tworzonych przez osoby starsze wzrasta, a starsi właściciele działających firm pozostają wciąż aktywni zawodowo. W obu przypadkach mamy do czynienia ze zjawiskiem niesłychanie istotnym dla społeczeństw, które czeka problem starzenia się. Pojawia się więc chęć tworzenia polityki wspierającej przedsiębiorczość dojrzałą, co bez dogłębnego zbadania jej istoty może nie przynieść oczekiwanych rezultatów. W artykule opisano jedynie kilka aspektów przedsiębiorczości dojrzałej. Jednym z najistotniejszych spostrzeżeń jest to, że starszym przedsiębiorcom brakuje chęci do rozwoju swoich firm. To i inne cechy charakterystyczne przedsiębiorczości dojrzałej, powoduje, że polityka wspierania powinna być dopasowana do rzeczywistych potrzeb tych przedsiębiorców, a nie do potrzeb polityków i ekonomistów.

Słowa kluczowe: przedsiębiorczość dojrzała, mikroprzedsiębiorstwa, intencje wzrostowe

1. Dojrzała przedsiębiorczość

Problemy demograficzne stają się powoli zagadnieniem coraz częściej pojawiającym się w rozważaniach naukowych. Z jednej strony mamy do czynienia z malejącą liczbą urodzeń, co stanowi zagrożenie dla systemów emerytalnych, a w dłuższym czasie – funkcjonowania gospodarek. Z drugiej strony, wydłuża się długość życia, a co za tym idzie aktywność zawodowa i społeczna osób w wieku okołoemerytalnym. Dużo się pisze o problemach ze znalezieniem zatrudnienia dla osób powyżej 50 lat, jednocześnie podkreślając ich doświadczenie i gotowość do poświęcenia się życiu zawodowemu, bez konieczności zaniedbywania życia osobi-

stego. Jednym z obszarów gospodarczych, w którym osoby starsze mogą realizować swoje pasje, lub też po prostu zarabiać na godne życie, jest przedsiębiorczość. Prowadzenie firmy, daje poczucie wartości i zapełnia czas, nie dopuszczając tym samym do popadania w stan starczego otępienia. Nikt jednak nie ma złudzeń, że wiek dojrzały oznacza także duże ograniczenia, wynikające ze słabości ciała i czasem ducha.

W literaturze przedmiotu już od wielu lat opisuje się przedsiębiorców w wieku dojrzałym. Najczęściej stosowanym określeniem w stosunku do tej grupy jest *szary przedsiębiorca* (*grey entrepreneur*), ale także przedsiębiorca senior, przedsiębiorca trzeciego wieku (analogia do uniwersytetów trzeciego wieku), przedsiębiorca drugiego rozdania (*second career entrepreneur*). Przy czym ostatni termin używany jest jedynie w stosunku do tych, którzy założyli przedsiębiorstwo w wieku dojrzałym. W języku polskim nie doczekaliśmy się jeszcze tak wielu nazw, chociaż jak widać, każdą z angielskich wersji można z powodzeniem przetłumaczyć na język polski. Nie sam termin jednak jest problemem, a to co za nim się kryje, a w tym także nie ma jednoznaczności. Punktem odniesienia jest oczywiście wiek przedsiębiorców, w literaturze można się spotkać zarówno ze wskazaniami na 50+, jak i na 55+. Zdara się także, że mianem tym określani są przedsiębiorcy, którzy przeszli na emeryturę (nazwijmy to wcześniejszą, chociaż dotyczy to osób nie tylko z Polski) i realizują się jako przedsiębiorcy. Zagadnienie dojrzałej przedsiębiorczości jest w polskiej literaturze stosunkowo nowym zagadnieniem, tak jak i wiele innych, dotyczących problemów związanych z wiekiem starszym/podeszłym. Niektóre pojęcia używane w opracowaniach są więc niejednoznaczne, o czym świadczy np. brak określenia pojęcia – osoba starsza, na co wskazali między innymi Litwiński i Sztanderska¹, poświęcając temu zagadnieniu cały podrozdział w swojej książce. W niniejszym artykule, pod pojęciem osoby starszej i tym samym starszego, dojrzałego, przedsiębiorcy, rozumie się osobę w wieku 55+, czyli osobę w wieku okołoemerytalnym, na tyle „starą” by doświadczać problemów ze znalezieniem sobie miejsca na rynku pracy, a jednocześnie na tyle „młodą” by móc, w większości wypadków, w tym rynku uczestniczyć.

Dojrzała przedsiębiorczość to plusy: duży krąg znajomych i doświadczenie, czego dowodem są liczne badania prowadzone wśród przedsiębiorców, osiągających sukcesy², ale także i minusy, między innymi brak czasu (życia) na próby, brak energii, problemy zdrowotne.

Wśród przyczyn podejmowania decyzji o założeniu własnej firmy w wieku dojrzałym może leżeć problem ze znalezieniem pracy (przedsiębiorczość wymuszona), chęć poprawy sytuacji materialnej³ lub obawa przed izolacją po przejściu na

¹ J. Liwiński, U. Sztanderska, *Wstępne standardy zarządzania wiekiem*, PARP, Warszawa 2010.

² K. Berold, *Green v. Grey*, „Finweek 24”, www.fin24.com, 4.18.2013 (28.10.2013).

³ M. Jenkin, *Rise of the grey entrepreneur: meet the over-50s starting their own businesses*, „Guardian Professional”, Friday 2 August 2013.

nią⁴. Singh i de Noble⁵ dokonali klasyfikacji starszych przedsiębiorców opartej na przyczynach zakładania firm, dzieląc ich na trzy kategorie:

1. Powstrzymywani (*constrained*): gdyby nie ustabilizowana kariera lub postrzegane wcześniej przeszkody, założyliby firmę wcześniej, jednak obawa o stabilizację dochodów i konieczność zapewnienia środków do życia rodzinie powstrzymywała ich od tego. Jest to więc swego rodzaju, uzupełnienie dotychczasowej kariery.
2. Racjonalni (*rational*): założenie firmy jest konsekwencją porównania obecnej sytuacji z potencjalną sytuacją jako samozatrudnionego, kierując się głównie aspektem finansowym. Tacy przedsiębiorcy będą minimalizowali ryzyko na rzecz maksymalizacji krótkookresowego zwrotu.
3. Niechętni (*reluctant*): zostali zmuszeni do założenia firmy z powodu braku możliwości zatrudnienia na rynku pracy.

Podział powyższy, oparty na motywach założycielskich, można sprowadzić do bardziej generalnego podziału na przedsiębiorczość wynikającą z motywów pozytywnych (chcę być przedsiębiorcą) i negatywnych (muszę być przedsiębiorcą). Zupełnie inaczej funkcjonują firmy prowadzone przez każdą z tych grup przedsiębiorców. Przy czym różnice zazwyczaj ujawniają się w momencie analizowania relacji między motywacjami, a celami firmy⁶. W analizowanym temacie, na cel będzie dodatkowo wpływał wiek samych przedsiębiorców.

Rozważając relacje między przedsiębiorczością, a wiekiem można wydzielić kilka wątków:

- zakładanie firm przez osoby starsze,
- prowadzenie firm założonych przez osoby starsze,
- zatrudnianie osób starszych w firmach już istniejących.

Każdy z tych wątków można rozwijać dalej, poszukując zależności między wiekiem a konkretnymi elementami funkcjonowania w określonym środowisku, czy też porównując zachowania badanych podmiotów w różnym wieku. I ten ostatni wątek poruszono poniżej.

2. Przedsiębiorczość dojrzała w Polsce

Badania Global Entrepreneurship Monitor (GEM)⁷ pokazują rozkład wieku przedsiębiorców, którego maksimum przypada na 25–34 lata, niezależnie od kraju, z małymi wyjątkami. Wyjątkiem są takie kraje jak: Chile, Republika Korei, Singapur, Holandia, Wielka Brytania oraz USA, gdzie największy udział przedsiębiorców, można odnotować w grupie wiekowej 35–44 lata. Sumarycznie, obie grupy

⁴ P. Weber, M. Schaper, *Are mature (Grey) entrepreneurs more successful than their younger counterparts?*, „A Study of Australian Tourism Hosted Accommodation Owners” 2007.

⁵ G. Singh, A. DeNoble, *Early retirees as the next generation of entrepreneurs*, „Entrepreneurship Theory and Practice”, vol. 27 (3) Spring 2003, s. 207–226.

⁶ J.E. Wasilczuk, *Wzrost małych i średnich przedsiębiorstw – aspekty teoretyczne i badania empiryczne*, Politechnika Gdańska, Gdańsk 2005.

⁷ Ogólnosięwiatowe badania nad przedsiębiorczością, prowadzone od 1999 r. w niemal 100 krajach świata.

wiekowe, 25–34 i 35–44 lata obejmują niemal 50% wszystkim przedsiębiorców⁸. Dopelnieniem obrazu aktywności osób dojrzałych mogą być badania przeprowadzone przez Fundację Kauffmana, opracowującą indeks aktywności przedsiębiorczej w USA. Wynika z nich, że przedsiębiorcy rozpoczynający działalność w wieku 55–64 lata należą do grupy najszybciej rosnącej⁹. W roku 1996 stanowili oni 14,5% wszystkich rozpoczynających działalność gospodarczą w USA, podczas gdy w 2012 roku było ich już 23,4%. Przedsiębiorczość osób dojrzałych jest więc faktem niezaprzeczalnym we współczesnym świecie.

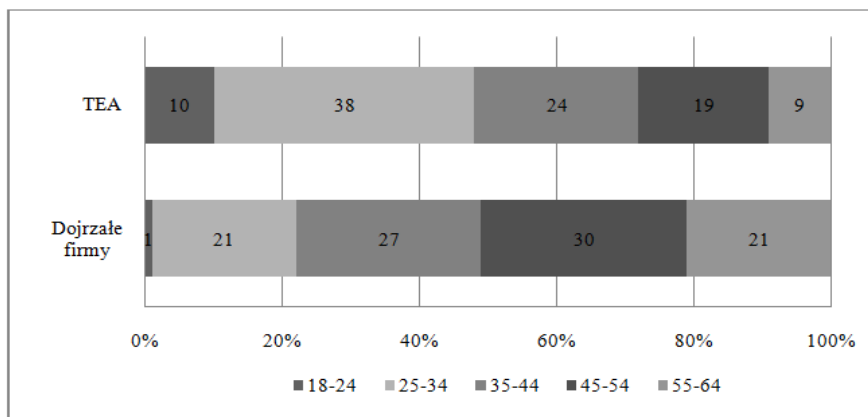
Jakie mogą być polskie korzenie przedsiębiorczości (rozumianej jako zakładanie firmy) wieku dojrzałego? Przede wszystkim brak możliwości znalezienia pracy – jest to motyw negatywny, czyli wynikający z konieczności i nie wróży dobrze możliwościom rozwojowym firmy. Nie wyklucza się jednak także chęci realizacji własnych pasji. Na decyzję o podjęciu działalności gospodarczej w wieku dojrzałym, będzie wpływał także sposób postrzegania osób starszych w społeczeństwie. Jeżeli będą one akceptowane jako jednostki zdolne do podejmowania wyzwań przedsiębiorczych, to takie wyzwania będą podejmowały. Wszak nie ma wątpliwości, że starzenie się jest związane zarówno z obniżeniem aktywności biologicznej, jak i zmianami w zakresie zapamiętywania, oceny, analizowania, ale także motywacji. Akceptacji osób starszych w polskim życiu, nie sprzyja powszechny kult młodości. Owszem, cenimy starszych za doświadczenie życiowe, ale raczej postrzegamy jako osoby wyciszone, powoli wycofujące się z aktywnego życia zawodowego. Widok osoby starszej na motorze, z laptopem czy też uprawiającej ekstremalne sporty, wywołuje zdziwienie i podziw, ale nie jest powszechny. Tak samo myślimy o osobach, które w starszym wieku decydują się na zakładanie własnej firmy. I jest to zupełnie zrozumiałe, zważywszy na fakt, że rozkład skłonności do rozpoczynania własnej działalności w zależności od wieku ma kształt dzwonu.

Należy jednak pamiętać o dużej grupie przedsiębiorców, którzy weszli już w badany przedział wieku i prowadzą firmy założone wcześniej. Według badań GEM, 21% właścicieli dojrzałych firm w Polsce (metodologia GEM zakłada, że są to firmy funkcjonujące dłużej niż 3,5 roku) stanowią osoby w wieku 55–64 lata. Taki sam udział odnotowano dla grupy wiekowej 25–34 lata, nieco wyższy dla 35–44 lat – 27% (rys. 1). Jeżeli jednak spojrzymy na osoby znajdujące się w fazie przedsiębiorczej oraz we wczesnej fazie przedsiębiorczej (na wykresie oznaczonej jako TEA – *total entrepreneurial activity*), udział grupy wiekowej 55–64 lata jest już zdecydowanie mniejszy niż pozostałych (wyjątkiem są najmłodszy – 18–24 lata) i stanowi 9%.

⁸ S. Xavier, D. Kelley, J. Kew, M. Herrington, A. Vorderwülbecke, *Global Entrepreneurship Monitor 2012, Global Report, GEM, 2013.*

⁹ *Kauffman Index of Entrepreneurial Activity Interactive 2012, Kauffman Foundation, Kansas City, 2013.*

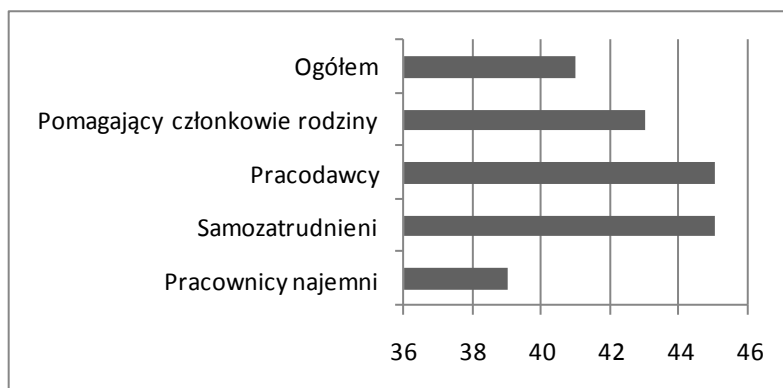

Rysunek 1. Rozkład wieku właścicieli firm dojrzałych oraz osób zamierzających założyć firmę lub prowadzących firmy młode (TEA)

Źródło: P. Zbierski, D. Węclawska, P. Zadura-Lichota, M. Bratnicki, *Global Entrepreneurship Monitor Polska*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012.

Polskie badania dotyczące średniego wieku osób pracujących według statusu zatrudnienia w IV kwartale 2011 roku, wskazują, że przeciętny wiek pracodawców i samozatrudnionych, czyli przedsiębiorców, jest najwyższy i wynosi 45 lat (rys. 2). Oznacza, że jest wśród nich wiele osób w wieku 55+.

Rysunek 2. Przeciętny wiek osób pracujących wg statusu zatrudnienia w IV kwartale 2011 roku

Źródło: D. Węclawska, *Charakterystyka przedsiębiorców w Polsce na podstawie danych BAEL i BKL*, w: *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2010–2011*, red. A. Tarnawa, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa, 2012, s. 85–99.

Z przytoczonych powyżej danych wynika, że przedsiębiorczość osób dojrzałych w Polsce nie jest zjawiskiem marginalnym, a zakładając postępujące zmiany demograficzne, będzie odgrywała coraz większą rolę.

3. Badania starszych przedsiębiorców na Pomorzu

Pomorskie Obserwatorium Gospodarcze to największe badania wśród przedsiębiorców przeprowadzane na Pomorzu. Są to badania panelowe, obejmujące różne grupy przedsiębiorców, a od III edycji w 2010 roku, także mikroprzedsiębiorców. W badaniach 2010 roku przeprowadzono ankietę wśród 1005 mikroprzedsiębiorców z 9 powiatów województwa. Dobór próby był celowy i obejmował firmy młode, powstałe po 2005 roku. Konsekwencją takiego doboru, była niska reprezentatywność przedsiębiorców w wieku 55+. Pytanie o wiek przedsiębiorcy zadawano tylko tym, którzy prowadzili działalność samodzielnie, w wypadku spółek, trudno bowiem byłoby przypisać udzielone odpowiedzi dotyczące, np. odczuć, do osób w konkretnym wieku. Stąd też, analiza funkcjonowania przebadanych przedsiębiorstw pod kątem wieku jest możliwa tylko dla 835 mikrofirm. Rozkład wieku przebadanych przedsiębiorców przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1

Przedział wiekowy	21–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 i więcej	Brak odp.	Suma końcowa
Liczności	55	429	213	93	36	9	170	1005
Udział (%)	5,5	42,7	21,2	9,3	3,6	0,9	16,9	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Największy udział w badaniu mieli przedsiębiorcy w wieku 25–34 lata, co wynikało z faktu ograniczenia badań do firm młodych, a zgodnie z przytoczonymi powyżej wynikami badań GEM, jest to przedział wiekowy, najbardziej aktywny w zakładaniu działalności gospodarczej. Na podstawie zgromadzonego materiału badawczego, można pokusić się o odpowiedź na poniższe pytania:

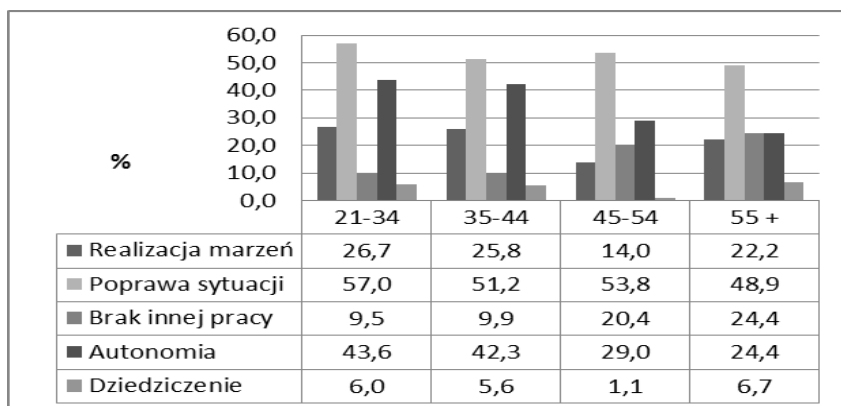
- czy wiek różnicuje sylwetki przedsiębiorców: wykształcenie, doświadczenie, motywacje przedsiębiorcze,
- czy wiek wpływa na wybierane przez przedsiębiorców cele,
- czy wiek wpływa na postrzeganie otoczenia oraz ocenę sytuacji firmy i gospodarki?

4. Czy wiek ma znaczenie – wyniki badań

Starsi przedsiębiorcy nie odbiegali wykształceniem od swoich młodszych kolegów, natomiast ich doświadczenie przedsiębiorcze, przed założeniem firmy było

z pewnością wyższe¹⁰. Odpowiedzi na pytanie: dlaczego przedsiębiorcy rozpoczynają działalność gospodarczą, można udzielić na podstawie wskazanych przez przedsiębiorców motywacji przedsiębiorczych. Okazuje się, że starsi przedsiębiorcy w najmniejszym stopniu ze wszystkich badanych grup wiekowych, kierowali się realizacją marzeń oraz dążeniem do autonomii (rys. 3). Wyraźnie natomiast w ich wypadku, ujawnił się negatywny motyw w postaci braku innej pracy.

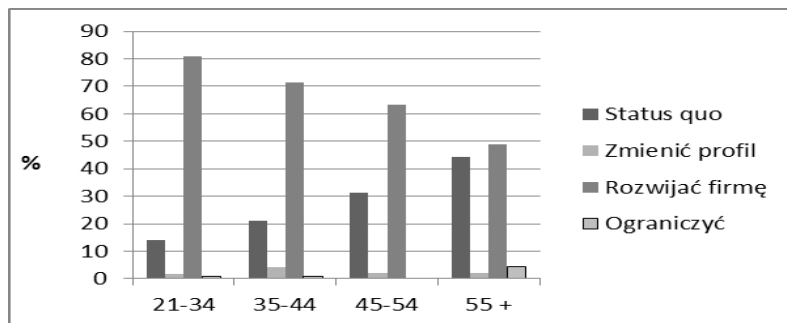
Rysunek 3. Motywacje przedsiębiorcze w zależności od wieku. Udziały nie sumują się do 100, pominięto wariant odpowiedzi: „inne” oraz „brak odp.”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Ten rozkład motywów, wskazujący raczej na konieczność, a nie chęć bycia przedsiębiorcą, pogłębia zapewne różnice w celach i postrzeganiu otoczenia w poszczególnych grupach wiekowych. Dowodem są odpowiedzi na pytanie o główny cel firmy, prowadzonej przez przedsiębiorców w różnym wieku. Udział celu, jakim jest utrzymanie *status quo*, rośnie wraz z wiekiem przedsiębiorców, podczas gdy udział celu w postaci rozwoju firmy zachowuje się dokładnie odwrotnie (rys. 4).

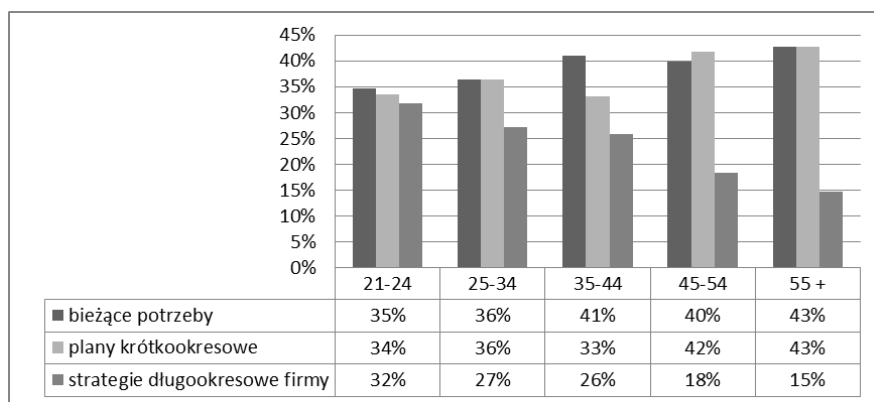
Brak chęci rozwoju, rzutuje zapewne na odpowiedzi na kolejne pytanie: o źródło podejmowania bieżących decyzji w przedsiębiorstwie. Horyzont myślenia o jej funkcjonowaniu skraca się wraz z wiekiem właścicieli. Najstarsi przedsiębiorcy dwa razy rzadziej kierują się długookresową strategią firmy w porównaniu do najmłodszych (rys. 5). I chociaż nie ma w tym nic dziwnego, to jednak jest to bardzo istotny wniosek, który należy brać pod uwagę w kształtowaniu polityki wspierania tej grupy przedsiębiorców.

¹⁰ J.E. Wasilczuk, K. Zięba, *Kompetencje szarych przedsiębiorców prowadzących mikro firmy w wybranych gminach woj. pomorskiego*, „Przedsiębiorstwo we Współczesnej Gospodarcze, Teoria i Praktyka” 2012, nr 2, s. 43–53.

Rysunek 4. Cele badanych mikroprzedsiębiorców w zależności od wieku. Pominięto śladowe wskazania na: likwidację oraz inne

Źródło: J.E. Wasilczuk, K. Zięba, *Kompetencje szarych przedsiębiorców prowadzących mikro firmy w wybranych gminach woj. pomorskiego*, „Przedsiębiorstwo we Współczesnej Gospodarce, Teoria i Praktyka” 2012, nr 2.

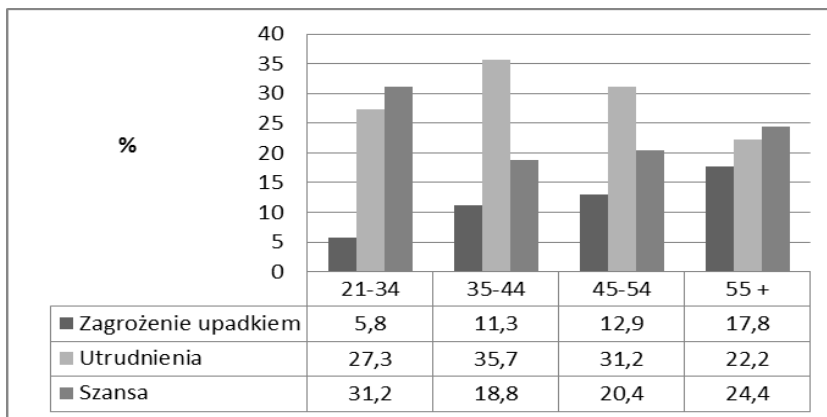
Rysunek 5. Źródła bieżących decyzji w zależności od wieku właścicieli

Źródło: J.E. Wasilczuk, K. Zięba, *Kompetencje szarych przedsiębiorców prowadzących mikro firmy w wybranych gminach woj. pomorskiego*, „Przedsiębiorstwo we Współczesnej Gospodarce, Teoria i Praktyka” 2012, nr 2.

Badania prowadzono w 2009 roku, gdy wszyscy mówili o kryzysie gospodarczym, chociaż z ekonomicznego punktu widzenia, było to tylko spowolnienie rozwoju. Te wszechobecne minorowe nastroje, z pewnością odbijały się na postrzeganiu przez przedsiębiorców przyszłości własnej firmy. Zakładając, że większość

z nim nie ma wykształcenia biznesowego (jedynie 10% legitymuje się takim), ocena sytuacji zarówno gospodarczej, jak i jej konsekwencji dla firmy była dokonywana na podstawie doświadczenia, ale także subiektywnego stosunku do konkretnych zdarzeń. Zakłada się, że zarówno jedno, jak i drugie jest powiązane z wiekiem.

Przedsiębiorców zapytano o odczucia związane z obecną sytuacją gospodarczą. Widać, że najbardziej optymistyczni są najmłodsi przedsiębiorcy (21–34 lata), którzy w największym stopniu upatrują w spowolnieniu gospodarczym szans, a zarazem w najmniejszym, obawiają się upadku firmy (rys. 6). Kolejną grupą przedsiębiorców, która znajduje się „na skraju” są najstarsi, to oni w największym stopniu czują się zagrożeni upadkiem, jednocześnie jednak przewyższają w optymizmie dwie młodsze grupy wiekowe przedsiębiorców. Czy jest to przejaw optymizmu czy właśnie pesymizmu, a może po prostu realizmu trudno powiedzieć. W rozważaniach pominięto wariant odpowiedzi: „jeszcze nie wiem”, stanowił on około 35% odpowiedzi w każdym przedziale wiekowym przedsiębiorców.

Rysunek 6. Postrzeganie możliwości firmy przez przedsiębiorców w zależności od wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Ten ostatni wynik, może także świadczyć o dużym doświadczeniu dojrzałych przedsiębiorców, którzy niejedną kryzys przetrwali, a obecną sytuację i tak postrzegają jako bardziej korzystaną niż okres przed gospodarką rynkową.

Podsumowanie

Można zadać pytanie, po co rozważać tę najstarszą podgrupę przedsiębiorców, skoro wszyscy borykają się z tymi samymi problemami? Otóż okazuje się, że przedsiębiorcy w różnym wieku, w różny sposób podchodzą do zarządzania swoją firmą. To zróżnicowanie powoduje, że oferowana polityka wspierania przedsiębiorczości i małych firm nie zawsze trafia na podatny grunt i rzeczywiście przynosi korzyści. Dojrzały przedsiębiorcy nie potrzebują środków na rozwój firmy, bo takiego rozwoju

nie planują. Dla nich istotne jest utrzymanie firmy na obecnym poziomie i jeżeli oczekują wsparcia, to właśnie w tym obszarze. Nie mają już też motywacji, by uczestniczyć w szkoleniach i podnosić swoje kompetencje, bo często wiedzę i doświadczenie już mają. Z pewnością natomiast przydałyby im się warsztaty dotyczące nowoczesnych technologii w komunikowaniu czy też wsparcie w zawyłych procedurach dotyczących instytucji.

Literatura

- Berold K., *Green v. Grey*, „Finweek 24”, www.fin24.com, 4.18.2013 (28.10.2013).
- Jenkin M., *Rise of the grey entrepreneur: meet the over-50s starting their own businesses*, „Guardian Professional”, Friday 2 August 2013.
- Kauffman Index of Entrepreneurial Activity Interactive 2012, Kauffman Foundation, Kansas City 2013.
- Liwiński J., Sztanderska U., *Wstępne standardy zarządzania wiekiem*, PARP, Warszawa 2010.
- Singh G., DeNoble A., *Early Retirees As the next Generation of Entrepreneurs*, „Entrepreneurship Theory and Practice”, vol. 27 (3) Spring 2003.
- Wasilczuk J.E., *Wzrost małych i średnich przedsiębiorstw – aspekty teoretyczne i badania empiryczne*. Politechnika Gdańska, Gdańsk 2005.
- Wasilczuk J.E., Zięba K., *Kompetencje szarych przedsiębiorców prowadzących mikro firmy w wybranych gminach woj. pomorskiego*, „Przedsiębiorstwo we Współczesnej Gospodarce, Teoria i Praktyka” 2012, nr 2.
- Weber P., Schaper M., *Are mature (Grey) entrepreneurs more successful than their younger counterparts?*, „A Study of Australian Tourism Hosted Accommodation Owners” 2007.
- Węclawska D., *Charakterystyka przedsiębiorców w Polsce na podstawie danych BAEL i BKL*, w: *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2010–2011*, red. A. Tarnawa, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa, 2012.
- Xavier S., Kelley D., Kew J., Herrington M., Vorderwülbecke A.. *Global Entrepreneurship Monitor 2012 Global Report*, GEM, 2013.

ENTREPRENEURS 55+, DOES THE AGE MATTER?

Summary

Importance of entrepreneurship of 55+ is growing, once because of the demographic changes, and the process of ageing populations in most countries. The second reason is because older people started to believe that they can fully participate in the market, whether on the employee or employer site. Therefore the number of new firms created by older people increases, and the older owners of mature firm stay active in their businesses. Both situations are very important for the societies, when the process of ageing is dangerous for economies. However, if any policy, supporting this group of entrepreneurs has to be implemented, first an in-depth researches should be done. The paper, shows only some aspects of older entrepreneurs. One of the most important finding is that older entrepreneurs are not intending

to growth their businesses. This, and probably other characteristic features of older entrepreneur increase the need to cut the supporting policy, according the real needs of them.

Keywords: mature entrepreneurship, microfirms, growth intentions

Translated by Julita E. Wasilczuk